

Rekenkameronderzoek Dakloosheid

Onderzoeksaanpak

DAKLOZEN TOP 100

- 1 Red Hot Chili Peppers - Under The Bridge
- 2 Nina Simone - Ain't Got No, I Got Life
- 3 Paul Simon - Homeless
- 4 The Rolling Stones - Gimme Shelter
- 5 David Bowie - Heroes
- 6 Tracy Chapman - Fast Car
- 7 Nina Simone - Mr. Bojangles
- 8 Manu Chao - Clandestino
- 9 De Dijk - Niemand In De Stad
- 10 Nirvana - Come As You Are
- 11 Bruce Springsteen - Streets Of Philadelphia
- 12 Claudia de Breijl - Mag Ik Dan Bij Jou
- 13 Tupac Shakur - Keep Ya Head Up
- 14 The Doors - People Are Strange
- 15 The Doors - Light My Fire
- 16 Marvin Gaye - Inner City Blues
- 17 The Doors - Alabama Song
- 18 Bob Marley & The Wailers - Concrete Jungle
- 19 Neil Young - Old Man
- 20 Pink Floyd - On The Turning Away
- 21 Dolly Parton - Coat Of Many Colors
- 22 Michael Kiwanuka - Home Again
- 23 Elvis Presley - In The Ghetto
- 24 Sam Cooke - A Change Is Gonna Come
- 25 Bob Marley & The Wailers - No Woman No Cry
- 26 Hang Youth - (GE)WOONBELEID
- 27 Bob Marley & The Wailers - Three Little Birds
- 28 Eminem - Lose Yourself
- 29 George Michael - Killer/Papa Was A Rollin' Stone
- 30 Tupac Shakur - Dear Mama
- 31 Ralph McTell - Streets Of London
- 32 Nick Cave And The Bad Seeds + Kylie Minogue - Where The Wild Roses Grow
- 33 Bruce Springsteen - The Ghost Of Tom Joad
- 34 Ed Sheeran - The A Team
- 35 Frank Boeijen Groep - Kronenburg Park
- 36 Michael Jackson - Heal The World
- 37 Simple Minds - Don't You (Forget About Me)
- 38 Pink Floyd - Shine On You Crazy Diamond
- 39 Boudewijn de Groot - Een Meisje Van Zestien
- 40 The Animals - The House Of The Rising Sun
- 41 Warren G ft. Nate Dogg - Regulate
- 42 Leonard Cohen - Closing Time
- 43 Bee Gees - Stayin' Alive
- 44 Rob de Nijs - Daklozen En Engelen
- 45 Crystal Waters - Gypsy Woman (She's Homeless)
- 46 Rag'n'Bone Man - As You Are
- 47 Midnight Oil - Beds Are Burning
- 48 Paul Young - Wherever I Lay My Hat (That's My Home)
- 49 The Rolling Stones - Angie
- 50 Jimi Hendrix - Pall Gap

- 51 Jimi Hendrix - Pall Gap
- 51 Harrie Jekkers - Ik Hou Van Mij
- 52 Boney M. - Ma Baker
- 53 Erykah Badu - On & On
- 54 Leonard Cohen - The Partisan
- 55 Peggy Lee - Fever
- 56 Fun Lovin' Criminals - Couldn't Get It Right
- 57 Scorpions - Wind Of Change
- 58 Bob Marley & The Wailers - Duppy Conqueror
- 59 Curtis Mayfield - Little Child Runnin' Wild
- 60 Everlast - What It's Like
- 61 Nas - Street Dreams
- 62 René Froger - Alles Kan Een Mens Gelukkig Maken
- 63 Arrested Development - Mr. Wendal
- 64 Rod Stewart - Man Of Constant Sorrow
- 65 Lucifer - House For Sale
- 66 The Rolling Stones - Living In A Ghost Town
- 67 Toots & The Maytals - Take Me Home, Country Roads
- 68 Jimmy Cliff - Many Rivers To Cross
- 69 Lionel Richie - I Love You
- 70 Uriah Heep - July Morning
- 71 Kylie Minogue - In Your Eyes
- 72 AC/DC - Let There Be Rock
- 73 André Hazes - Op De Hoek Van De Straat
- 74 Gil Scott-Heron - Home Is Where The Hatred Is
- 75 Phyllis Dillon - Woman Of The Ghetto
- 76 Kendrick Lamar - How Much A Dollar Cost
- 77 OHmyPeaches - Raining In Galway
- 78 Eva Cassidy - Autumn Leaves
- 79 Todrick Hall - Nails, Hair, Hips, Heels
- 80 Loyle Carner - Not Waving, But Drowning
- 81 Maarten van Roozendaal - Mool
- 82 The Chieftains & Mick Jagger - The Long Black Veil
- 83 Creedence Clearwater Revival - Proud Mary
- 84 Skrillex & Diplo, Jack Ü, Justin Bieber - Where Are Ü Now
- 85 Siouxsie and the Banshees - Dear Prudence
- 86 Genesis - Mama
- 87 Sarah Brightman & Andrea Bocelli - Time To Say Goodbye
- 88 Anti-Nowhere League - Streets Of London
- 89 Rico & A.R.T. - Naaktslak
- 90 Baby Huey - Hard Times
- 91 Michael Smith - Trainer
- 92 Ween - Drifter In The Dark
- 93 Rudy Vallée - Brother, Can You Spare A Dime?
- 94 Derek & The Dominos - Nobody Knows You When You're Down And Out
- 95 Joop Doderer en De Damrakertjes - Swiebertje
- 96 Frank Sinatra - On The Sunny Side Of The Street
- 97 Bunny Wailer - Want To Come Home
- 98 Jack Lukeman - I Wish I Was A Dog
- 99 Paco de Lucia - Entre Dos Aguas
- 100 Bobby Womack - Communication

Het onderzoek wordt uitgevoerd door Etienne Lemmens (Prae Advies en onderzoek)
i.s.m. Vincent van Stipdonk (Raadgever & Redacteur)

15 september 2026

*Dak- en thuisloosheid is geen gebrek aan karakter,
het is een gebrek aan een dak en een thuis¹*

1. Inleiding

De daklozen top honderd is gevuld met indringende liedjes, vaak triest, soms troostend. Stuk voor stuk gekozen door bezoekers en medewerkers van inloophuizen.² Nummer 1 is “Under the bridge” van the Red Hot Chili Peppers. Daarin beschrijft zanger Anthony het dieptepunt van zijn drugsverslaving; een zwarte dag in zijn leven.

Veel dak- en thuislozen kampen met verslaving en/of psychische problemen. Hun problematiek werd dan ook lang benaderd als een zorgprobleem. Inmiddels is bekend dat het verstandiger is om het als een woonprobleem te benaderen. Dat wil helaas niet zeggen dat dak- en thuisloosheid sindsdien afneemt.

Geen dakloosheid meer in Nederland in 2030. De ETHOS-tellingen en het onderzoek van Significant Public (oktober 2025) laten zien dat Nederland nog ver verwijderd is van dit doel uit het Nationale Actieplan Dakloosheid (NAD, 2022). Het plan was om via een paradigmashift dakloosheid structureel te verminderen, via een forse inzet op preventie, inzet van ervaringskennis en Housing First, totdat het in 2030 tot het verleden zou gaan behoren.

Helaas nemen de aantallen niet af en verschijnen zelfs nieuwe groepen daklozen, zoals arbeidsmigranten en zogenoemde economisch daklozen. Vaak eindigen zij zonder dak of thuis als hun omringende sociale netwerk uitgeput is na een lang proces van bankhoppen bij familie en vrienden. In de ETHOS-tellingen worden ook gezinnen met kinderen zichtbaar, schrijnend is dat hun aantal ook lijkt toe te nemen.

Net als in het NAD wordt het Leidse programmaplan ‘Alle inwoners erbij!’ dak- en thuisloosheid vooral benaderd als woonprobleem. En uit de ETHOS-tellingen blijkt ook dat in de Leidse regio het probleem van dak- en thuisloosheid groeit. Er lopen meer mensen op straat en de ervaren overlast is toegenomen. Onder de ongeveer 700 dak- of thuislozen in de regio zijn circa 100 kinderen.³

¹ Vrij naar Rutger Bregman over mensen die arm zijn. TED-talk “Poverty Isn’t a Lack of Character; It’s a Lack of Cash”.

² <https://www.deregenboog.org/nl/nieuws/daklozen-top-100> en https://open.spotify.com/playlist/4nowWyMRii2WcA9dkGuo68?si=wwtE502BTKW6QF_m6sH9gA&pi=UENpelSWRuSwd

³ Hoe snel iemand in zo’n situatie kan belanden, blijkt uit een citaat uit de presentatie Woonruimteverdeling. Beleving en waarden van woningzoekenden van 15-06-2026 aan de Commissie Stedelijke Ontwikkeling van de Leidse gemeenteraad: “Ik moet binnenkort verhuizen met 2 kinderen, ze mogen niet daklozen zijn, maar ik kan niks vinden. Dus ik weet niet wat ik kan doen, ik voel me verloren en wanhopig.”

2. Doel en onderzoeksvragen

De rekenkamer wil (vooral) raadsleden in Leiden antwoord geven op vragen die ze hebben over het bestrijden van dakloosheid, om raadsleden te effectiever te sturen in dit complexe probleem.

De hoofdvraag van dit onderzoek is daarom:

In hoeverre benut de gemeente Leiden haar bestuurlijke (formele) én politieke (agendasetting, aandacht vragen, etc.) invloed om dakloosheid te voorkomen en te verminderen?

Dak- en thuisloosheid is uiteraard niet iets dat de gemeente in haar eentje kan aanpakken of oplossen. We kijken daarom ook naar (haar rol in) het brede netwerk van betrokken partijen, zoals dakloze mensen, woningcorporaties, zorgpartijen, andere gemeenten en werkgevers in de regio die gebruik maken van tijdelijke arbeid.

Daarbij brengen we in beeld waar het gemeentebestuur wél en waar het niet over gaat. Concreet: wat kan de raad willen, wat en wie heeft hij daarbij nodig, en wat kan hij bij wie adresseren om dakloosheid tegen te gaan. Het onderzoek geeft dus niet zozeer een oordeel over de effectiviteit van het dakloosheidbeleid, maar inzicht in het functioneren ervan en de rol van de gemeente.

Spoor

Onderzoeker Etienne Lemmens constateerde recent dat de feedback-loop (PDCA-cyclus) in gemeenten vaak niet goed functioneert doordat Signalen vaak niet goed worden benaderd en benut.⁴ En dat dit de effectiviteit van beleid schaadt en het goed functioneren van de raad belemmert. Daarom ontwikkelde hij het SPOOR-kader. Deze methode vormt de kern van dit rekenkameronderzoek.

Vanuit Signalen kunnen en gaan we op een andere manier kijken naar dakloosheid(beleid) in Leiden. Zonder duidelijke werkende signalen gebeurt er niets, wordt dakloosheid niet gezien, worden ideeën geen acties, blijft beleid een loze huls. Maar wanneer wordt iets als een (relevant) signaal beschouwd? Wie bepaalt dat? Wat gebeurt er met/door die signalen? En hoe werken die samen: sommige signalen overstemmen andere signalen, sommige signalen worden niet opgepikt/doorgegeven/opgenomen, sommige doven snel uit. Zo geeft de gemeente Leiden zelf aan dat specifieke groepen structureel buiten beeld blijven.⁵ Het onderzoek

⁴ Lemmens, E. (2026). Voorbij SMART, op het SPOOR van een haperende feedbackloop. Beleidsonderzoek Online: https://www.boomportaal.nl/tijdschrift/BO/BO_2213-3550_2026_008

⁵ Waaronder ongedocumenteerden, gezinnen, dakloze vrouwen, mensen met neurodiversiteit, meerderjarige jongeren/MBO-studenten, mensen met een GGZ- of verslavingsproblematiek, arbeidsmigranten en uitgeprocedeerde asielzoekers.

gaat na welke (in)formele mechanismen daaraan ten grondslag liggen, en welke (on)bewuste keuzes bepalen wie wel en niet wordt bereikt.

Daarom pakken we het onderzoek aan langs het SPOOR-kader (Signaal > Pad > Oordeel > Opdracht > Resultaat). En ordenen we ook de onderzoeksvragen daarmee. Bijkomend voordeel is dat de conclusies en aanbevelingen zich blijven richten op de invloed die het gemeentebestuur kan hebben.

De rekenkamer sprak in de voorbereiding van dit onderzoek met diverse personen binnen en buiten de gemeentelijke organisatie. De input is meegenomen in deze aanpak. Ook organiseerde de rekenkamer in mei 2026 een vraagstormsessie met de raad van Leiden om op te halen welke vragen in de raad leven over dit onderwerp. Op basis daarvan heeft de rekenkamer haar onderzoeksvragen opgesteld.

De onderstaande onderzoeksvragen zijn uitgangspunt voor het onderzoek. Als gaandeweg blijkt dat aanvullende vragen het doel (nog) beter dienen, of bepaalde vragen weinig wezenlijks opleveren, dan kunnen we de set deelvragen bijstellen.

Onderzoeksvragen

Signaal: wat is het beleid en welke signalen zijn daarin benoemd als relevant, wat is de praktijk en welke signalen zien we daar?

Beleid

- Welke maatschappelijke effecten worden beoogd met het beleid op dakloosheid? Welke signalen zijn daarin benoemd als relevant/werkend en wat is de beleidstheorie hierachter? Hoe verhouden die doelen zich tot de actielijnen uit het NAD?⁶
- In hoeverre gebruikt(e) de gemeente ervaringskennis of -deskundigheid voor het (opstellen van het) beleid?
- In hoeverre is de gehele keten van preventie-opvang-zorg huisvesting opgenomen in het beleid met betrekking tot dakloosheid?
- Hoe is de samenwerking van gemeente Leiden met andere gemeenten in de regio op maatschappelijke opvang en zorg opgezet?

Praktijk

- Hoe ziet het traject van een (potentiële) dakloze er in de praktijk uit, van dreigende dak- of thuisloosheid via de opvang tot een Housing First-arrangement?
- Hoe is het systeem voor voorkoming van dakloosheid en opvang van dakloze personen ingericht, en waarom doet het systeem wat het doet?
- Welke formele en informele criteria (en/of interpretaties van signalen) bepalen de toegang tot de voorzieningen?

⁶ De zes leidende principes uit het *Nationale Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis* (NAD) zijn: Huisvesting is een mensenrecht; Dakloosheid voorkomen is altijd het beste; Respect voor eigen keuze en regie; Scheiden van wonen en zorg; Ondersteuning is flexibel en op maat; Herstelondersteuning en inzet ervaringsdeskundigheid.

- In hoeverre werken stigmatisering en beleidsveronderstellingen zoals 'zelfredzaamheid' en 'verwijtbaarheid' belemmerend voor preventie, opvang en zorg?
- Waardoor wordt niet iedereen bereikt die bereikt moet worden? Hoe komt het dat de gemeente daarin bewust onbekwaam is?⁷
- Hoe gaat de gemeente om met (afwijkende) signalen van zorgverleners, ambtenaren en cliënten? Is de keten in staat tot double loop learning?⁸
- Worden mensen goed geïnformeerd als ze geen toegang tot zorg krijgen? Ontvangen mensen formeel een beschikking? En weten ze dat/hoe ze bezwaar kunnen maken? Doen ze dat?
- Hoe tevreden zijn de cliënten over de door de gemeente en gelieerde partijen geboden dienstverlening en zorg?
- Hoe is de zeggenschap/cliëntenparticipatie geregeld inzake de zorg voor daklozen, en hoe pakt dit in de praktijk uit?
- Welke partijen zijn betrokken bij de uitvoering van preventie, opvang en zorg? Hoe informeren zij elkaar en waarover?
- Hoe werkt de gemeente samen met de regiogemeenten?
- Hoe is de samenwerking binnen de gemeente met aanpalende beleidsvelden, zoals participatiewet, schuldhulpverlening en wonen? Hoe informeren die elkaar?

Pad: bereiken signalen de gemeente en de raad?

- Krijgt de gemeente van de samenwerkingspartijen de relevante signalen op de bovenstaande onderwerpen tijdig en in een bruikbare vorm?
- Krijgt de gemeente en de gemeenteraad tijdige en bruikbare informatie over bedoelde en onbedoelde maatschappelijke effecten?
- Hoe zoekt de gemeente(raad) zelf actief naar signalen?
- Waar zitten eventuele belemmeringen in ontvangen of opzoeken van signalen?

Oordeel: hoe kan de raad het signaal duiden?

- Kan de gemeenteraad de aangeboden informatie duiden en gebruiken als sturingsinformatie?
- Krijgt de raad duiding bij de gegevens en op basis daarvan handelingsperspectieven?
- Hoe duidt en gebruikt de raad de signalen, informatie en handelingsperspectieven?
- Wat leverden voorgaande beleidsevaluaties op en wat leerden de gemeente en haar samenwerkingspartners ervan?

Opdracht: welke handelingsruimte heeft de gemeente(raad)?

⁷ De gemeente geeft zelf aan dat specifieke groepen structureel buiten beeld blijven, waaronder ongedocumenteerden, gezinnen met kinderen (met name moeders), dakloze vrouwen, mensen met neurodiversiteit, meerderjarige jongeren/MBO-studenten, mensen met een GGZ- of verslavingsproblematiek, arbeidsmigranten en uitgeprocedeerde asielzoekers.

⁸ Double loop learning houdt in dat mogelijke fouten gecorrigeerd worden binnen de regels, maar ook de onderliggende aannames, doelen en normen ter discussie (kunnen) worden gesteld en waar nodig aangepast worden.

- Wat kan de gemeente zelf beïnvloeden en waar heeft ze andere partijen of medeoverheden nodig om effectief beleid uit te kunnen voeren? Wat is daarbij de rol van de raad?
- Waar wordt die ruimte die de gemeente heeft niet benut terwijl daar wel een expliciete keuze over gemaakt zou kunnen en moeten worden?
- Welke veronderstellingen leven er in de gemeente en bij de gemeenteraad over de formele en informele mogelijkheden die de gemeente heeft om beleid en uitvoering te beïnvloeden (de handelingsruimte wordt ook beperkt door de interpretaties daarover)?

Resultaat: is er een terugkoppeling?

- (Hoe) wordt er ‘realtime’ gekeken, en (hoe) wordt daarvan geleerd?
- Zijn beleidsaanpassingen doorgevoerd, bijvoorbeeld op basis van evaluaties, en hoe kreeg de gemeente en raad daarop gerapporteerd (signaalbeheer) en wat is daarmee gedaan?
- Is er een feedbacksysteem dat de gemeente(raad) voorziet van informatie zodat er geleerd kan worden van de resultaten van de ambities en de interventies?
- Is er een mechanisme te identificeren dat signaleert wanneer de feedbackloop zelf niet meer functioneert?
- Op welke punten kan de beleidscyclus verbeterd worden of beter worden benut? Welke mogelijke blokkades kunnen naar aanleiding van de bevindingen zichtbaar worden gemaakt en wellicht overwonnen worden?

3. Afbakening

Zoals aangegeven bij de introductie van de deelvragen, zullen we dit onderzoek deels werkendeweg (door)ontwikkelen. Daarbij kijken we ook steeds welke afbakening mogelijk is, om de focus scherp te houden (“less is more”). Op voorhand zien we al enkele afbakeningen, die we hieronder beschrijven.

De primaire doelgroep van dit onderzoek is de raad van Leiden. Leiden is voor Leiderdorp en Oegstgeest voor dit dossier de centrumgemeente en breder werken de gemeenten binnen Holland Rijnland gezamenlijk op wonen. We besteden in het onderzoek dan ook aandacht aan de regionale samenwerking. De raadsleden van Leiderdorp (en de andere regiogemeenten) kunnen wellicht leren van het onderzoek. Waar mogelijk maken we voor hen een vertaling. Daarnaast is het helpend als de resultaten van dit onderzoek ertoe leiden dat ook de netwerkpartners beter kunnen samenwerken met de gemeente. Daar zullen we in het onderzoek en de conclusies en aanbevelingen ook aandacht voor hebben.

We richten ons onderzoek op 2022 en daarna, aansluitend het NAD en het programmaplan van de gemeente. Mocht dat te weinig opleveren dan kijken we verder terug in de tijd.

4. Aanpak

Eerst voeren we een startgesprek met betrokken ambtenaren. Daarin bespreken we het doel en de opzet van het onderzoek. We geven ruimte voor hun vragen (en hopen ook te horen wat zij graag zouden leren uit het onderzoek) en spreken af wie onze ambtelijk contactpersoon wordt (voor het opvragen van beleidsstukken en coördinatie van de gesprekken).

Vervolgens gaan we aan de slag met documentanalyse, netwerkanalyse en gesprekken. Optioneel bieden we een bespreeksessie aan met een vertegenwoordiging van de raad.

a. Documentanalyse

We nemen de relevante beleidsdocumenten door, waaronder:

- Nationaal Actieplan dakloosheid: Eerst een Thuis (2022-2030).
- Significant Public, Onderzoek voortgang nationaal actieplan dakloosheid: Eerst een thuis (2025).
- Beleidsakkoord 'Samen leven in Leiden (2022-2026)'⁹ (en uiteraard het nieuwe zodra beschikbaar).
- Recente besluiten (bijv. uit APV schrappen van het verbod op bedelen en buitenslapen, gemeenteraad, 27 mei 2025).
- Presentatie dakloosheid in het kader van het inwerkprogramma
- Presentatie 15-06-2026. Commissie Stedelijke Ontwikkeling. Ingekomen stuk Woonruimteverdeling. Beleving en waarden van woningzoekenden. Forum Research.
- Op preventie onder andere:
 - o Convenant voorkomen uithuiszetting bij huurschuld, ondertekend door gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude, woningcorporaties en maatschappelijke organisaties (2025).
 - o 'Samen Sterker' Armoedebeloid 2024-2026.
 - o Integraal Zorgakkoord (IZA): samen werken aan gezonde zorg (IZA), Ministerie van VWS (2022).
 - o Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Ministerie van VWS (2023).

⁹ §4.1 gaat in op dit onderwerp: "4.1. Bestaanszekerheid: We verkennen vernieuwende aanpakken om de bestaanszekerheid van inwoners te verbeteren. We zetten in op twee pijlers: voldoende inkomen en een onderkomen voor iedereen. We denken specifiek aan vernieuwingen op gebied van armoede en schulden, bijvoorbeeld door actiever aan de slag te gaan met het overnemen van schulden door het verstrekken van gemeentelijke saneringskredieten. In de woningopgave betrekken we de huisvesting van kwetsbare doelgroepen, waarbij we zorgen dat iedereen een dak boven zijn hoofd heeft. Iedereen eerst een thuis, is het uitgangspunt. Hier trekken we extra geld voor uit."

b. Netwerkanalyse

We brengen het systeem en de omgeving rond dak- en thuislozen in kaart. Dat doen we in brede zin, van gemeente(organisatie), Sociaal Wijkteam Leiden, woningcorporaties, zorg- en welzijnsinstellingen tot en met de regionale samenwerking.

c. Gesprekken

We voeren ongeveer 12 semigestructureerde (groeps)gesprekken met betrokkenen binnen en buiten de gemeente.

Beleid en regie gemeente	Programmateam Maatschappelijke Zorg Leidse regio; beleidsadviseur wonen en woonzorgvisie; beleidsadviseurs schuldhulpverlening en participatie
Toegang, beschikkingen en toezicht	Wmo-toegang en consultants maatschappelijke opvang; juridisch adviseur bezwaar en beroep; Wmo-toezichthouder
De Binnenvest	Directie en uitvoerend medewerkers opvang; verslavingsdeskundige; coördinator winteropvang en crisisplekken
Zorg- en verslavingsketen	Brijder verslavingszorg; GGZ Rivierduinen en FACT; HECHT (GGD en RAV); straatdokters
Preventie en vroegsignalering	Sociaal Wijkteam Leiden; schuldhulpverlening; Schuldhulpmaatje; partners convenant voorkomen huisuitzetting
Wonen en doorstroom	De Sleutels, Portaal en Ons Doel; Holland Rijnland Wonen; beheerders contingent- en urgentieregeling
Regio Holland Rijnland	Strategisch adviseur wonen; beleidsadviseur maatschappelijke zorg; regionale urgentiecommissie; trekker Wvrv
Buiten het systeem	Straatpastoraat Leiden; Rosa Manus; Stichting Barka; De Bakkerij; Stichting Lumen; Adviesraad sociaal domein
Mensen met opvangervaring	(Ex-)dak- en thuisloze mensen die opvang, een contingentwoning of Housing First kregen
Mensen zonder toegang	Mensen die zijn afgewezen of buiten de opvang bleven, waaronder EU-arbeidsmigranten en gezinnen
Openbare orde en leefomgeving	Handhaving en boa's; politie; wijkverenigingen Transvaal en Noordvest/Molenbuurt; CentrumManagement Leiden
Bestuurders	Wethouder maatschappelijke zorg en wonen; burgemeester vanuit openbare orde

Het is van groot belang om ervaringskennis bij het onderzoek te betrekken. Daarom spreken wij aanvullend met een aantal (ex-)dak- en thuislozen. Via de zorg- en welzijnsinstellingen en de woningcorporaties trachten we met hen in contact te komen.

We denken hierbij bijv. aan St. Lumen, De Bakkerij. En eventueel meelopen met een 'outreaching' organisatie.

We gaan ook na in hoeverre ervaringskennis en -deskundigheid is geborgd in het netwerk rond de cliënten.

In de gesprekken gaan we steeds na wat de handelingsperspectieven zijn, van de betrokkenen in het netwerk rond de dak- en thuislozen en van de dak- en thuislozen zelf.

Het belangrijkste ankerpunt daarbij is wat de gemeenteraad daarvoor kan betekenen en daarvoor nodig heeft.

Nb. Eventuele teksten of citaten die we (altijd anoniem) in het rapport opnemen leggen we altijd vooraf bij de geïnterviewde terug voor akkoord.

d. (Optioneel) Tussentijdse gesprekken met fractievoorzitters

Mogelijk bespreken we ook in de loop van het onderzoek de fractievoorzitters. We bezien gaande het onderzoek of dit nuttig is (aangezien de raad al in mei de vragenstorm heeft gedaan en in oktober een Rondetafelgesprek gepland staat).

5. Resultaat

De oogst van het onderzoek beschrijven we in een conceptrapport met bevindingen. Heel nadrukkelijk nemen we het SPOOR-concept mee bij de oplossingsrichtingen en mogelijke handelingsperspectieven voor de raad. Daarmee wordt naar verwachting duidelijk waar in de keten rond de dak- en thuislozenproblematiek de feedbackloop van de PDCA-cyclus¹⁰ hapert en verbeterd kan worden.

Dat conceptrapport bespreken we het met de organisatie voor de feitencheck in het kader van het ambtelijke hoor & wederhoor. Vervolgens stellen we het definitieve rapport (inclusief conclusies en aanbevelingen) op.

Uiteraard zijn wij bereid het rapport te presenteren in commissie- of raadsvergadering, ter beantwoording van (technische) vragen van raadsleden over het onderzoek.

6. Planning

Bovenstaande aanpak leidt tot de onderstaande conceptplanning.

	Tijdpad '26-'27
Startgesprek met ambtenaren	September
Uitvoering:	
a.+ b. Documenten- en netwerkanalyse	September
c. 12 (groeps)gesprekken	Oktober-December
d. Fractievoorzitters (optioneel)	December
Analyse en opstellen conceptrapport	December-Februari
Feitelijk en bestuurlijk wederhoor en opstellen eindrapport	Februari
Behandeling in raad/commissie	Mei/Juni
Totaal	

¹⁰ PDCA = Plan, Do, Check, Act.

Bijlage: Onderzoekers

Etienne Lemmens studeerde Economische en Sociale Geschiedenis aan de

Universiteit Utrecht (UU). Na zijn afstuderen in 1989 werkte hij vijf jaar als onderzoeker bij de onderzoekschool N.W. Posthumus Instituut aan de UU. Daarna verrichte hij als freelancer onderzoeken in opdracht van de faculteit Sociale Wetenschappen van de UU, beleidsafdelingen van de UU en instellingen in de gehandicaptenzorg. In 1998 trad hij als senior onderzoeker in dienst van Orbis, waar hij onderzoek deed, vaak grootschalig, naar arbeidsomstandigheden, sociale zekerheid en arbeidsmarktvraagstukken. Vaak in een multipartite projectomgeving, met overheid, semioverheid, sociale partners en bedrijfsleven. In die omgeving hebben zich zijn onderzoekskwaliteiten en bestuurlijke sensitiviteit gevormd.

Etienne deed vanaf 2005 veel onderzoek voor rekenkamers. Zo onderzocht hij de laatste jaren informatiebeveiliging en privacy voor meer dan 20 rekenkamers voor 26 gemeenten.

Hij is voorzitter van de Rekenkamers van Brunssum en Landgraaf, plaatsvervangend voorzitter van de Rekenkamer Heerlen. Tot voor kort was hij bestuurssecretaris van de Vereniging van Rekenkamers. Etienne is voorzitter van de Raad van Toezicht van de Tussenvoorziening te Utrecht, onder andere de stichting voor daklozenopvang in de regio Utrecht.

Vincent van Stipdonk is zelfstandig onderzoeker/adviseur lokale democratie. Hij studeerde politicologie aan de Rijksuniversiteit Leiden en Political Psychology aan de Ohio State University (USA).

Hij heeft altijd gewerkt in of aan het lokaal bestuur. Eerst bij de gemeente Delft als bestuursassistent, secretaris van een raadscommissie en medewerker Planning & Control. Daarna als wetenschappelijk medewerker bij het Centrum voor Lokaal Bestuur, bestuurskundig onderzoeker aan de Universiteit van Tilburg en senior-onderzoeker bij onderzoeksbureaus SGB0 (VNG) en Partners+Pröpper.

Sinds 2010 is Vincent zelfstandige en doet hij onderzoeks- en advieswerk voor ministeries, provincies, waterschappen en gemeenten. Voor rekenkamers verzorgt hij onderzoeken, trainingen, webinars en evaluaties. Hij was interim-projectleider bij de Rekenkamer Den Haag, de Randstedelijke Rekenkamer en de Rekenkamer Rotterdam. Voor jullie rekenkamer onderzocht hij in 2022 de rol van de Leiderdorpse raad bij burgerparticipatie. Vincent is lid van de rekenkamers van Delft en Breda. Zijn hart gaat uit naar gemeenten en vooral naar de inwoners. Hij werkt graag aan het lokale samenspel tussen gemeente en gemeenschap.